

Arkeol. os. 260/2.5.1996

LIETO VANHALINNA LINNAVUORI
KOILLISRINNE

Linnavuoren koillispuolisen
rinteen koekuopitus

Vare ry./Jouko Pukkila 1996

LIETO VANHALINNA LINNAVUORI KOILLISRINNE

Peruskarttalehti:
Koekuopitusalueen koordinaatit:

1043 12 LITTOINEN
x= 6709 28-35
y= 1575 90-95
z= n. 20-25 m mpy

Linnavuoren koillisrinteen alapuolisen alueen koekuopitus 19. - 21.5. 1995
Turun yliopiston arkeologian opiskelijoiden yhdistys Vare ry.
Kaivauksen johtaja Jouko Pukkila

Turun yliopiston arkeologian opiskelijoiden yhdistys Vare ry jatkoi talkookaivauksiaan Liedon Vanhalinnan linnavuoren koillisrinteen alapuolella alueella, jolta Museoviraston aluesuunnittelijan hoitotoimenpiteiden jälkeen oli paljastunut kiveyksiä. Tutkimusten tavoitteena oli selvittää sijaitseeko paikalla muinaisjäännöstä ja samalla löytää sovelias jatkokokohde yhdistyksen talkookaivauksille Maarian Jäkärän kivikautisen asuinpaikan tutkimusten jälkeen.

Tutkimusten yhteydessä paikalle tehtiin yhdeksän kappaletta 50 x 50 cm:n kokoisia koekuoppia. Viidestä kuopasta löydettiin merkkejä rautakauden lopulle ajoittuvasta asuinpaikasta: keramiikkaa, palanutta savea, palanutta luuta ja kulttuurikerrosta. Lisäksi löydettiin merkkejä myöhemmästä ihmistoiminnasta: tiilenpaloja, liitupiipun pala ja lasia. Kiveykset eivät tutkimusten perusteella liity rautakautiseen asutusvaiheeseen.

Löydöt: TYA 633: 1-46
Tutkitun alueen laajuus: n. 600 m²
Tutkimuskustannukset: materiaalikustannukset Vare ry. n. 500 mk
Tutkimusraportti: Jouko Pukkila

SISÄLLYSLUETTELO

1. ARKISTOTIETOJA

2. JOHDANTO

3. TUTKIMUSHISTORIA

4. MUINAISÄÄNNÖKSEN SIJAINNISTA, TOPOGRAFIASTA JA KASVILLISUUDESTA

5. TUTKIMUSMENETELMÄT

6. KOEKUOPPAKUVAUKSET

7. HAVAINNOT

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta:	Lieto
Kylä:	Vanhalinna
Tila:	Vanhalinna Rno 1:102
Omistaja:	Turun Yliopistosäätiö Yliopistonkatu 24 20100 Turku
Peruskarttalehti:	1043 12 LITTOINEN
Koekuopitusalueen koordinaatit:	x= 6709 28-35 y= 1575 90-95 z= n. 20-25 m mpy
Vuoden 1995 löydöt:	TYA 633: 1 - 46
Kertomukseen liittyvät negatiivit:	TYA 21172 - 21177
Kertomukseen liittyvät diapositiivit:	TYA 267:1-9
Kertomukseen liittyvät kartat:	Yleiskartta Vanhalinnasta 1:1000 Yleiskartta tutkimusalueesta 1:500 Karttakopio Juhani Rinteen tutkimuksista 1908-09 Karttakopio Vanhalinnan alueesta 1914
Aikaisemmat tutkimukset:	Hautio, Minna 1993: Kertomus Liedon Vanhalinnan linnavuoren ympäristön inventoinnista ja koetutkimuksista 1.5. - 31.7. ja 13.-26.10. 1992. Turun yliopiston arkeologian osasto 1993. Salminen, Silja 1994: Kertomus Liedon Vanha- linnan Aittamäen koekaivauksista 1993. Turun yliopiston arkeologian osasto 1994.
LIITTEET:	Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista Negatiiviluettelo Diapositiiviluettelo Koekuoppaluettelot Spot-testien tulokset

2. JOHDANTO

Turun yliopiston arkeologian opiskelijoiden ja harrastajien yhdistys Vare ry suoritti koekaivauksia Liedossa Vanhalinnan linnavuoren koillispuolella 19. - 21.5. 1995. Tarkoituksena oli jatkaa ainejärjestön talkookaivausten perinteitä sen jälkeen, kun Turun Maarian Jäkärlässä suoritettut tutkimukset saatiin loppuun edellisvuonna. Kaivauskohde valittiin Liedon Vanhalinnan kartanon alueelta paikalta, jolta oli Museoviraston aluesuunnittelijan Teija Tiitisen Turun hoitoryhmän työn jälkeen tullut esiin ihmistekoisia kiveyksiä. Vanhalinnan valintaa puolsivat myös se, että alue on Yliopistosäätiön omistuksessa ja lähempänä Turkua kuin Jäkärä.

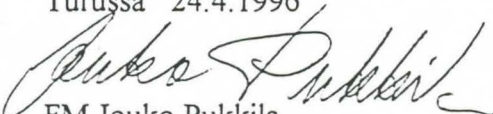
Tutkimusten tavoitteena oli selvittää, sijaitseeko alueella esihistoriallisia muinaisjäännöksiä ja toiseksi pyrittiin seuraamaan historialliselle ajalle ajoittuvan materiaalin esiintymistä, sillä vanhojen karttojen perusteella alueen tuntumassa on sijainnut kartanon talousrakennuksia vuosisadan vaihteessa (kartat 3 ja 4).

Tutkimusten ensimmäisenä päivänä alueelle luotiin koordinaatisto ja mitattiin paalutettujen kuoppien pintakorkeudet, muina päivinä kaivettiin. Tutkimuksiin osallistuivat kaivausjohtajan lisäksi Ann-Christin Antell, Anna-Liisa Karpov, Sari Lehto, Tanja Ratilainen, Tapani Rostedt, Marja Sipilä ja Mervi Suhonen.

Vare ry maksoi kaivauksista muodostuneet materiaalikustannukset, arkeologian oppiaineelta saatiin lainaksi kaivausvälineistö ja oppiaineen henkilökunta avusti kaivausten toteutumisessa. FK Ulla Lähdesmäen kanssa suunniteltiin kaivausten sijoittamista ja tutkimuksellisia tavoitteita; hän on myös tarkastanut tämän kertomuksen. FK Aino Nissinahon johtama kenttätyökurssi mittasi koordinaatiston alun tutkimusalueelle ja FM Kristiina Korkeakoski-Väisäsen jälkityökurssi teki spot-testit. Kasvitieteen dosentti, FT Terttu Lempiäinen tutki eräästä kuopasta otetun maanäytteen ja tarkasti parin savitiivisteiden palan kasvipainanteet.

Haluan kiittää kaikkia, jotka tekivät tutkimusten toteutumisen mahdolliseksi, ja toivon, että Vare jatkaisi tutkimuksia paikalla ainakin sen verran, että nyt aloitettu koekuopitus saataisiin kattamaan koko tutkimusalue.

Turussa 24.4.1996

FM Jouko Pukkila

3. TUTKIMUSHISTORIA

Liedon Vanhalinnan linnavuori on ollut pitkään arkeologisen tutkimuksen kohteena. Tutkimuksia on tehty jo viime vuosisadan lopulla ja laajemmin linnavuoren siirryttyä Turun yliopiston ja myöhemmin Turun yliopistosäätiön hallintaan. Tutkimusten tuloksena on vuorella todettu asutusvaiheita nuoremmalta pronssikaudelta, kansainvaellusajan lopulta merovingiajalle ja rautakauden lopulta keskiajalle. (Jukka Luoto, Liedon Vanhalinnan Mäkilinna, SMYA 87)

Sen sijaan linnavuoren ympäristöä on tutkittu vasta viime vuosina koetutkimuksin ja kaivauksin. Tällöin on löydetty muutama esihistoriallinen asuinpaikka ja merkittävimpänä Aittamäen roomalaisajalle ja viikinkiajalle ajoittuva kalmisto (Hautio 1993, Salminen 1994).

4. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA KASVILLISUUS

Vanhalinnan linnavuori sijaitsee Aurajoen eteläpuolella savisten peltoaukioitten keskellä. Sen koillispuolella noin sadan metrin päässä kohoavalla mäellä sijaitsee Aittamäen kalmisto. Näiden kahden mäen väliin jäävällä alueella on kartanon piha-alue, jolla sijaitsee pää- ja talousrakennukset. Vanhalinnaa lähinnä sijaitsevat muinaisjäännökset ovat Aurajoen toisella puolella olevat Pahkan Pahamäki ja Sauvalan kylämäki.

Tutkimusalue sijaitsee aivan muinaislinnan juurella. Se on topografisesti selvärajainen alue, jota lounaassa rajaa linnavuoren rinne, koillisessa Aurajokeen viettävä pelto, kaakossa kartanon piha, kalustovaja ja pieni puutarha sekä luoteessa rinne, joka viettää jyrkästi kohti Aurajokea. (Yleiskartta 1). Tutkimusalueen keskellä on kalliojaljastuma, jonka päällä ja välittömässä läheisyydessä on kiveystä. (Yleiskartta 2).

Itse tutkimusalue on koilliseen ja pohjoiseen viettävää rinnettä lukuunottamatta alueen eteläreunassa olevaa tasaisempaa maastonkohtaa. Paikoin vietto on jyrkkää, mistä ilmeisesti johtuu maaperän vetisyys: useimpien koekuoppien pohjalle alkoi tiettyssä syvyydessä kertyä hyvin nopeasti vettä. Maaperä on alaosiltaan savea, ylempänä hiesua, jota peittää karie. Alueen puusto on monipuolista, ylempänä, lähempänä linnavuorta se on kuusta kasvavaa metsikköä, jossa aluskasvillisuutta ei juurikaan ole, vaan maanpinnan peittää karie. Alempana rinteessä kasvaa myös lehtipuita, paikoin niin runsaasti, että maapohja on lehtistä ja pehmeää. Paikalla kasvaa mm. koivua, haapaa ja tammea. Aluskasvillisuus on hieman runsaampaa käsittäen mm. erilaisia heiniä.

Maankäytöstä ja maanpinnan muodoista on tutkimusten perusteella todettavissa, että alueen peltoon rajautuvaa koillisreunaa on jonkin käyttöjakson aikana muokattu. Ilmeisesti on pyritty loiventamaan mäen jyrkkyyttä tuomalla sinne savea, mihin viittaa alimmissa koekuopissa todettu normaalista poikkeava maakerrosten järjestys. Tutkimusalueen kaakkoisreunassa on laajoja kaiveltuja kuopanteita sekä mahdollisesti näistä kuopanteista koottuja täytemaakasoja. Näillä maanmuokkaustoimilla ei liene paljon ikää, sillä maanpinta ei ole vielä kunnolla sammaloitunut.

5. KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI

Tutkimuksia varten alue kiinnitettiin Linnavuoren alueelle aiemmin laadittuun koordinaatistoon, jonka peruslinja $x=3000$ on luode-kaakkois-suuntainen. Tästä x -akseli kasvaa koilliseen ja y -akseli luoteeseen. Koordinaatisto jaettiin 10×10 metrin verkostoon mittanauhojen ja vaaituskoneen avulla siten, että mainittu peruslinja jäi ruuturivin keskelle. Näin koekuopasto saatiin kattamaan tutkimusalue maastollisesti parhaimmalla tavalla koillisreunasta alkaen ja toisaalta voitiin peruslinja jättää koskemattomaksi tulevien tutkimusten varalta. Koekuopat kaivettiin linjojen leikkauskohtiin, pääsääntöisesti niiden lounaispuolelle. Tästä oli muutamassa tapauksessa maaston rajoitusten takia

tingittävä.

Ennen tutkimuksia alueelle siirrettiin korkeuspiste viereisellä Aittamäellä sijaitsevasta, rautaputkella

merkitystä N 43-järjestelmään kuuluvasta korkeuspisteestä nro 282 (23,73 m mpy, x=6709 332, y= 576 035). Korkeuspiste siirrettiin tutkimusalueen keskiosassa olevan avokallion koillispuolella olevaan kiveen, joka sijaitsee lähes peruslinjalla. Piste merkittiin kiveen punaisella rasvaliidulla. Pisteen korkeus on 21,59 m mpy ja sulkuvirhe 8 cm.

Koekuopat kaivettiin 50x50 cm:n kokoisiksi pääsääntöisesti lastalla koskemattomaksi tulkittuun maakerrokseen asti, kuitenkin vähintään 40 cm syväksi. Tällä tavoin haluttiin saada käsitys maakerroksista sekä kulttuurikerroksen vahvuudesta ja luonteesta. Kaivaus tapahtui teknisissä 10 cm:n kerroksissa löytöjen dokumentoinnin helpottamiseksi. Kerrokset nimettiin siten, että pintakerroksen muodosti ensimmäinen kymmenen senttiä, sen jälkeen tuli ensimmäinen kerros jne. Vapaaehtoisen kaivaustyövoiman vähäisyydestä johtuen ensisijaisiksi tavoitteiksi määritettiin yhden poikittais- ja pitkittäiskoekuoppalinjan kaivaminen.

Koekuopista täytettiin dokumentointilomake, jossa kaivaja tarvittaessa yhdessä kaivausten johtajan kanssa selosti kuopan koon, maalajit, löydöt ja maanäytteet, joita otettiin 20 ja 40 cm:n syvyydestä. Koekuopista oltiin varauduttu ottamaan myös valokuvia ja piirtämään karttoja, mutta varsinaista tarvetta tällaiseen ei ilmennyt selkeiden kiinteiden rakenteiden puuttuessa. Joitakin profiileja ja tasoja valokuvattiin lähinnä opetusmielessä.

6. KOEKUOPPAKUVAUKSET

Fosfaattianalyysia varten otettiin maanäytteet 20 ja 40 cm:n syvyydestä, joista kuitenkin vain jälkimmäinen testattiin, johtuen joissakin kuopissa olevasta yli 20 cm paksusta täytemaakerroksesta. Testauksen tekivät Turun yliopiston arkeologian opiskelijat lehtori Kristiina Korkeakoski-Väisänen johtamalla jälkityökurssilla. Testitulokset jaettiin kolmeen ryhmään, joista 0-arvolla ilmaistu tulos tarkoittaa, ettei näytteessä todettu lainkaan fosfaattia, 1-arvoisissa kuopissakaan sitä ei ollut merkittäviä määriä ja vain 2-arvolla on merkitystä arvioitaessa ihmistoiminnan jälkiä maassa.

Kuoppa 2140/3005

Kuoppa sijaitsi loivasti pohjoiseen viettävässä rinteessä n. 1,5 m viereisen pelto-ojan reunasta ja n. 3 m sähkötolpasta. Aluskasvillisuus kuopan ympäristössä oli sammalta, puustoon kuului mm. tammi. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta 0-23 cm oli puhdasta savea, 23-43 cm mullan ja saven sekainen kerros, 43 cm - ruosteläiskäinen pohjasavi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuopasta löytyi vain pari pientä tiilen palasta.

Kuoppa 2150/3005

Kuoppa kaivettiin tasaiselle maalle heti pohjoiseen viettävän rinteeseen yläpuolelle, n. kolmen metrin etäisyydelle pelto-ojasta. Ympäristössä kasvaa mm. tammaa ja sekametsää, maanpinta on lievästi sammaloitunut. Kuopan syvyys oli 65 cm, josta 0-23 cm vaaleanharmaa savi, 23-40 cm mullansekainen savi, 40-54 cm vetistä mullansekaista savea, 54 cm - savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa 2160/3005

Kuoppa sijaitsi loivasti pohjoiseen viettävässä rinteessä, pelto-ojan reunasta noin kolmen metrin päässä. Paikalla kasvoi suurta koivua, kuusta ja tammaa, aluskasvillisuus oli sammalta. Kuopan syvyys oli 40 cm, josta 0-19 cm mullansekaista, erittäin kosteaa savea, 19 cm - puhdasta ruosteläiskäistä savea; kuopan pohjalle alkoi kertyä vettä. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa: 2170/3005

Kuoppa kaivettiin pohjoiseen viettävän rinteän alaosaan tasaiselle maalle, jossa kasvoi sammalta ja heinää. Kuopan syvyys oli 42 cm, josta 0-30 cm hieman ruosteläiskäinen savi, 30-31 cm puhdas (soransekainen ?) savi, 31 cm - vaalea ruosteläiskäinen savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 0). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa 2140/2995

Kuoppa sijaitsi loivasti linnavuorelta koilliseen viettävän rinteän alaosassa ja sen ympärillä kasvoi lehtipuita. Kuopan syvyys oli 57 cm, josta 0-20 cm tummaa mullan sekaista savea ja sen alla muutama halkaisijaltaan n. 5 cm kokoinen kivi, 25-40 cm sitkeä savi, 40 cm - pohjasavi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 0). Kuopasta löytyi keramiikkaa, tiiltä ja joitakin hiilenpaloja.

Kuoppa 2150/2995

Kuoppa sijaitsi ison kuusen vieressä tutkimusalueen keskiosassa ihmistekoisien kivien reunassa lähellä pientä kalliopaljastumaa; pintamaa oli karikkeen peittämä. Kuopan syvyys oli 60 cm, josta 0-3 cm karike ja turve, 3-40 cm vahvasti sekoittunut tumma mullansekainen savi, 40 cm - siltin sekainen vetinen savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuopasta löytyi tiiltä, palanutta savea, joista muutamassa on kasvipainanteita sekä kolmannesta kerroksesta kaareva, vihreä lasinpalanen (TYA 633:9).

Kuoppa 2140/2985

Kuoppa kaivettiin alueelle, josta on otettu maata. Se sijaitsi puun juurella, minkä takia kuopassa ja sen ympäristössä oli runsaasti isoja juuria, joiden takia kuoppa kaivettiin siten, että paalu jäi kuopan koillisreunaan. Ympäristö oli multaista maata, ei kariketta tai aluskasvillisuutta. Maa kauttaaltaan kosteaa maansekaista multaa eikä siinä ollut havaittavissa kerrosjärjestystä tai eri maalajeja. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuopasta löytyi sekaisin modernia ja esihistoriallista materiaalia, mm. tiiltä, liitupiipun pala (TYA 633:18), keramiikkaa, palanutta luuta ja palanutta savea. Yksi keramiikan paloista on reunapala (TYA 633:15) ja toinen on kiillotetusta mustapintaisesta astiasta (TYA 633:21).

Kuoppa 2150/2985

Kuoppa kaivettiin linnavuorelta loivasti koilliseen viettävän rinteän keskiosaan. Sen ympäristössä kasvoi lehtipuita ja erilaista heinäperäistä aluskasvillisuutta. Kuopan syvyys oli 75 cm, josta pinnassa oli karikkeista mullan sekaista maata, 15 - 25 cm mullansekaista tummaa savea ja pieniä (halk. n. 5 cm) kiviä, 25-45 cm selkeästi sekoittunutta tummaa kulttuurimaata ja 45 - cm sitkeä savi, johon alkoi kertyä vettä n. 70 cm kohdalla; kuopan pohjalla oli iso kivi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 2). Löytöinä saatiin mm. palanutta luuta, joista yksi on jonkin nivelen pää (TYA 633:27), hieman tiiltä, satoja paloja palanuuta savea, kaksi mahdollista savitiivisteiden palaa (TYA 633:25), yli 30 palaa keramiikkaa ja litteä reiällinen suorakaiteen muotoinen rautalevy (TYA 633:29) sekä siitä irronnut rautatappi (TYA 633:30). Yksi keramiikan paloista on koristelematon ja huolimatonta työtä oleva ohuen saviastian reunapala (TYA 633:38) ja toinen on kolminkertaisella siksak-viivalla ja sen alapuolisella, oikealle kallistuvalla kierrenuorapainanteella koristettu mustapintainen astian kylkipala. Pala on hyvin poltetusta ja pinnaltaan kiillotetusta astiasta (TYA 633:30). Vielä yksi pala lienee reunapala, sillä siinä on sisäpuolella tasapintainen taite (TYA 633:42).

Kuoppa 2140/2975

Kuoppa sijaitsi koilliseen viettävässä rinteessä, osittain alueen halki kulkevassa ojassa ja osittain täytemaakasassa, mistä aiheutuu kuopan reunojen korkeusero (korkein reuna 58 cm, matalin 36 cm). Se sijaitsi kuusivaltaisessa rinteessä, jossa ei ollut aluskasvillisuutta vaan maanpinnan peitti karike. Kuopan kuvaus koillisprofiilista eli korkeimman reunan ja täytemaakan puolelta: 0-15 cm saven ja hiekan sekainen täytemaa, 15-32 cm tummaa savensekaista multaa, 32-57 cm savensekainen moreeni, 57 cm - savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 2). Kuopasta löytyi

keramiikkaa ja yksi tiilen pala.

7. HAVAINNOT

Kolme kuoppaa (2150/3005, 2160/3005 ja 2170/3005) oli löydötöntä ja saman rivin ensimmäisestäkin kuopasta 2140/3005 löytyi vain kaksi tiilen palaa. Kuopparivin maakerroksissa pisti silmään kuopissa 2140, 2150 ja 2170/3005 päällimmäisenä oleva n. 20 cm savikerros, jonka jälkeen kahdessa ensimmäisessä kuopassa tuli mullan ja savensekainen kerros. Viimeisenä oli koskemattomaksi tulkittu ruosteläiskäinen tiivis savi. Luultavasti tämä normaalista poikkeava kerrosjärjestys johtuu saven kuljettamisesta paikalle tasoittamaan alueen jyrkkyyttä. Tasoituksen ajankohdasta voi esittää arvelun, että se on esihistoriallista aikaa myöhempi, sillä mainitut tiilenpalat löytyivät savikerroksesta ja toisaalta mullan ja savensekainen kerros muistuttaa ylempien kuoppien mahdollista kulttuurikerrostumaa, josta saatiin esihistoriallisia löytöjä. Mainittu mullan- ja savensekainen kerros oli rakeista, joka mahdollisesti johtuu alueen voimakkaasta virtauksesta. Muista tutkimusalueelle tehdyistä kuopista ei vastaavaa kerrosjärjestystä havaittu. Kuopparivin maanäytteissä ei ollut lainkaan tai ei ainakaan merkittävästi fosfaattia.

Seuraavista kuopista linjalla x=2995 (2140 ja 2150/2995) löytyi muutama pala keramiikkaa ja tiiltä, mutta oikeastaan kuoppia kuitenkin luonnehtii modernina pidettävä löydöstö (tiilenpalat ja lasi), sillä etenkin löydöt kuopasta 2150/2995 tulivat kolmannesta kerroksesta eli syvemältä kuin moderni aineisto muista kuopista. Tämä olikin oikeastaan odotettavissa, sillä kuoppa sijaitsi tutkimusalueen keskellä olevan kiveyksen reunassa. Kiveyksen ihmistekoisuuteen viittaa kivissä näkyvät lyhyet poranjäljet ja kiviaineksen luontaisesta poikkeava koostumus: pyöreäsivuisia moreenikiviä ja teräväsärmäisiä lohkareita vierekkäin. Koekuoppa ei selvittänyt kiveyksen tarkoitusta.

Seuraavaan linjaan x=2985 kaivetuista kahdesta kuopasta löytyi niinkään sekaisin modernia ja esihistoriallista aineistoa; merkille pantavaa on kuopasta 2140/2985 löytynyt liitupiipun varren pala, joka lienee pariasataa vuotta vanhempi. Näissä kuopissa alkoi kulttuurikerrokseksi tulkittu tumma rakeinen maa alkoi paikoin heti pinnasta ja siitä löytyivät niin modernit kuin rautakautisetkin löydöt, mikä viittaa vahvaan sekoittuneisuuteen. Kuopasta 2150/2985 saatiin tutkimusten runsaimmat löydöt, yli 30 palaa keramiikkaa, runsaasti palanutta savea ja hieman palanutta luuta ja sen maanäytteessä oli myös merkittäviä määriä fosfaattia. Yksi paloista oli koristettu viikinkiaikaiseen tyyliin.

Viimeinen kuoppa 2140/2975 sijaitsi selvästi kuivemmalla alueella kuin muut kuopat. Siinäkin modernit ja rautakautiset löydöt esiintyivät sekaisin. Fosfaattia todettiin merkittävästi.

Kaivettujen yhdeksän kuopan perusteella ihmistoiminta on ulottunut yli koko tutkimusalueen, joskin koillisimmassa kuopparivissä se näkyy vain maantasoituksena. Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta kuopissa ei voi tehdä selvää eroa modernin ja esihistoriallisen aineiston levinnän välillä. Poikkeuksia ovat kiveykseen kaivettu kuoppa 2150/2995, jossa löytöaineisto viittaa tuoreempaan käyttöön, sekä enemmän rautakaudelle painottuvat 2140/2975 ja 2150/2985, joissa oli runsaimmin fosfaattia ja jälkimmäisessä myös huomattava määrä löydöstöä. Luultavasti koekuopitus kohdistui rautakaudella käytetyn alueen reunoille, jotka ovat myöhemmän maakäytön seurauksena sekoittuneet.

LIITE 1

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista

Kartta 1: Yleiskartta tutkimusalueesta 1:1000

Kartta 2: Yleiskartta Vanhalinnasta 1:500

Kartta 3: Maamittauskonttori. Toimitus No 3068 tiluslohkomisen ja palstatilan erottamisen Vanhalinnan yksinäisperintötalolle. Vuodelta 1914.

Kartta 4: Karttakopio Juhani Rinteen tutkimuksista 1908-09

LIITE 2

Luettelo mustavalkonegatiiveista

LIETO VANHALINNA LINNAVUORI KOILLISRINNE
TYA neg F 21172-21177

N:o	Aihe ja kuvaussuunta	neg.	sij.	pvm	kuvaaja
21172	Tutkimusalue NE	24x36	TYA	20.5.	Jouko Pukkila
21173- 21175	Tutkimusalue ENE. Pano- raamakuva	24x36	TYA	20.5	Jouko Pukkila
21176	Savitiivistettä kuopassa 2150/2985	24x36	TYA	21.5	Jouko Pukkila
21177	Koekuoppa 2140/2975 loppuunkaivettuna	24x36	TYA	21.5.	Jouko Pukkila

LIITE 3
Luettelo diapositiiveista

LIETO VANHALINNA LINNAVUORI KOILLISRINNE
DIAT TYA D 267:1-9

N:o	Aihe ja kuvaussuunta	pvm	kuvaaja
1	Yleiskuva tutkimusalueesta NE	20.5.	Jouko Pukkila
2	Koekuoppa 2140/3005 NNE	20.5.	Jouko Pukkila
3	Yleiskuva tutkimus- alueesta ENE	21.5.	Jouko Pukkila
4	Yleiskuva tutkimus- alueesta SW	21.5.	Jouko Pukkila
5	Savitiivistettä kuopassa 2150/2985 NNE	21.5.	Jouko Pukkila
6	Koekuoppa 2140/2975 loppuunkaivettuna SW	21.5.	Jouko Pukkila
7	Koekuoppa 2150/2985 loppuunkaivettuna SW	21.5.	Jouko Pukkila
8	Koekuoppa 2150/2985 loppuunkaivettuna NE	21.5.	Jouko Pukkila
9	Koekuoppa 2150/2985 loppuunkaivettuna SW	21.5.	Jouko Pukkila

LIITE 4

Koekuoppakuvaukset

Kuoppa 2140/3005

Kuoppa kaivettiin loivasti koilliseen viettävään sammaloituneeseen rinteeseen n. 1,5 metrin päähän ojan reunasta. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta 0-23 puhdasta savea, 23-43 cm mullan ja savensekainen kerros, 43 - rusteläiskäinen savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa 2150/3005

Kuoppa kaivettiin tasaiselle maalle heti pohjoiseen viettävän rinteeseen yläpuolelle, n. kolmen metrin etäisyydelle pelto-ojasta. Ympäristössä kasvaa mm. tammea ja sekametsää, maanpinta on lievästi sammaloitunut. Kuopan syvyys oli 65 cm, josta 0-23 cm vaaleanharmaa savi, 23-40 cm mullansekainen savi, 40-54 cm vetistä mullansekaista savea, 54 cm - savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa 2160/3005

Syvyys: 40 cm

Kuoppa sijaitsi loivasti pohjoiseen viettävässä rinteessä, pelto-ojan reunasta noin kolmen metrin päässä. Paikalla kasvoi suurta koivua, kuusta ja tammea, aluskasvillisuus oli sammalta. Kuopan syvyys oli 40 cm, josta 0-19 cm mullansekaista, erittäin kosteaa savea, 19 cm - puhdasta ruosteläiskäistä savea; kuopan pohjalle alkoi kertyä vettä. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa: 2170/3005

Kuoppa kaivettiin pohjoiseen viettävän rinteeseen alaosaan tasaiselle maalle, jossa kasvoi sammalta ja heinää. Kuopan syvyys oli 42 cm, josta 0-30 cm hieman ruosteläiskäinen savi, 30-31 cm puhdas (soransekainen ?) savi, 31 cm - vaalea ruosteläiskäinen savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 0). Kuoppa oli löydötön.

Kuoppa 2140/2995

Kuoppa sijaitsi loivasti linnavuorelta koilliseen viettävän rinteeseen alaosassa ja sen ympärillä kasvoi lehtipuita. Kuopan syvyys oli 57 cm, josta 0-20 cm tummaa mullan sekaista savea, jonka alla n. 5 cm kokoisia kiviä, osa rapautunut (palanut?), 25-40 cm sitkeä savi, 40 cm - pohjasavi ja paljon vettä. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 0). Kuopasta löytyi keramiikkaa, tiiltä ja joitakin hiilenpaloja.

Kuoppa 2150/2995

Kuoppa sijaitsi ison kuusen vieressä tutkimusalueen keskiosassa ilmeisen ihmistekoisien kivien reunassa lähellä pientä kalliopaljastumaa, sen ympäristö oli karikkeista kivikko kuusen juurella. Kuopan syvyys oli 60 cm, josta 0-3 cm karike ja turve, 3-40 cm vahvasti sekoittunut tumma mullansekainen savi, 40 cm - siltin sekainen vetinen savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuopasta löytyi tiiltä, palanutta savea ja yksi lasinpala.

Kuoppa 2140/2985

Kuoppa kaivettiin alueelle, josta on otettu maata, tarkemmin puun juurelle, minkä takia kuopassa oli erittäin runsaasti isoja juuria. Muuten ympäristö oli multaista maata, ei kariketta tai aluskasvillisuutta. Koko kuopan alueella erittäin runsaasti juuria, joiden takia se kaivettiin kaivettu paalun "vääraltä" puolelta, maa kauttaaltaan kosteaa maansekaista multaa (ei siis kerrosjärjestystä tai eri maalajeja havaittavissa). Kuopan syvyys 40 cm. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 1). Kuopasta löytyi keramiikkaa, palanutta savea, palanutta luuta, tiiltä ja mm. liitupiipun pala.

Kuoppa 2150/2985

Kuoppa kaivettiin linnavuorelta loivasti koilliseen viettävän rinteeseen keskiosaan. Sen ympäristössä kasvoi lehtipuita ja erilaista heinäperäistä aluskasvillisuutta. Kuopan syvyys oli 75 cm, josta pinnassa oli karikkeista mullan sekaista maata, 15 - 25 cm mullansekaista tummaa savea, pieniä (halk. n. 5 cm) kiviä, jotka voivat olla osin palaneita, 25-45 cm selkeästi sekoittunutta tummaa kulttuurimaata, 45 cm - sitkeä savi, johon alkoi kertyä vettä n. 70 cm kohdalla, pohjalla iso kivi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 2). Kuopasta löytyi keramiikkaa, palanutta savea, palanutta luuta, hieman tiiltä ja jokin rautaesine.

Kuoppa 2140/2975

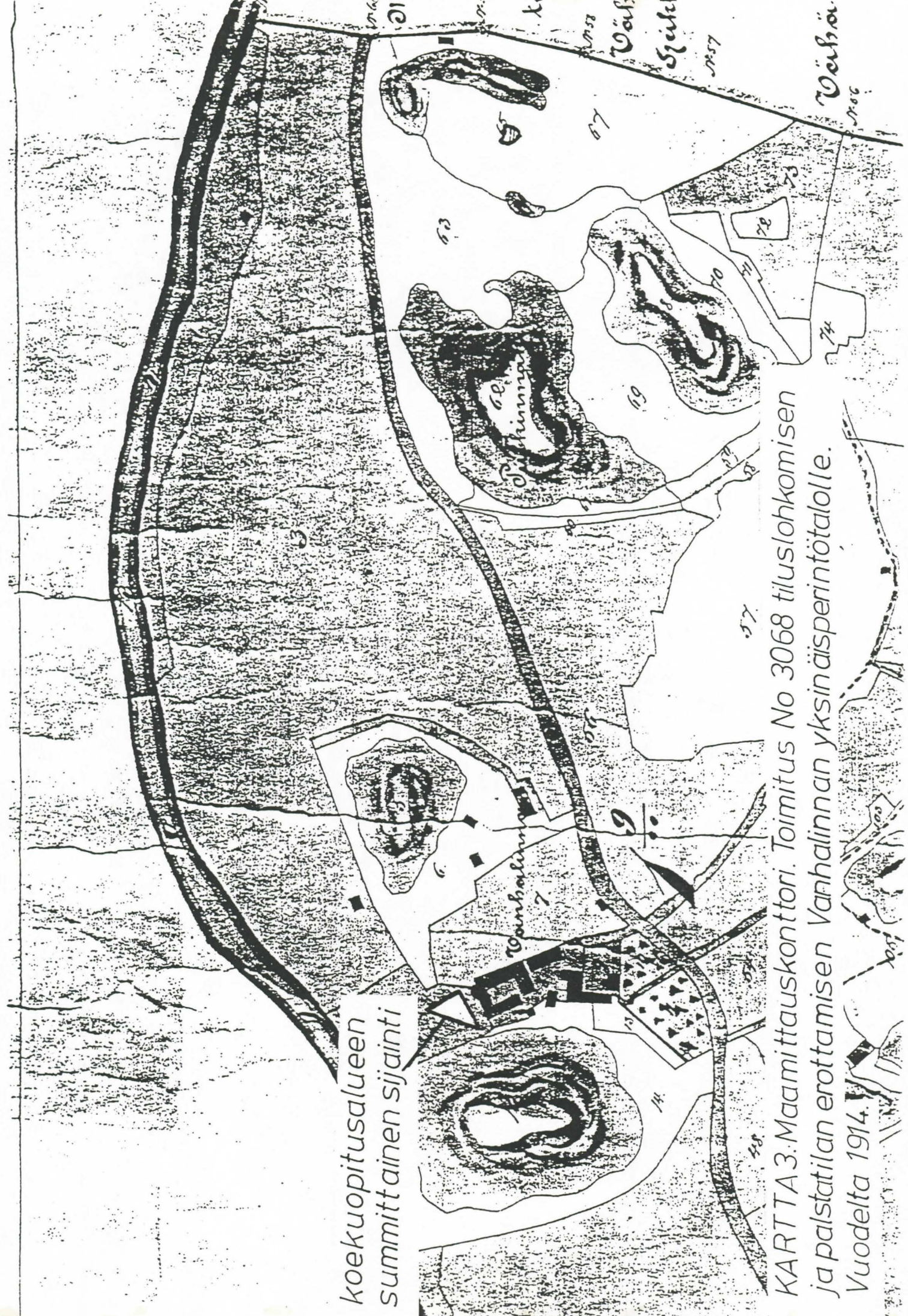
Kuoppa sijaitsi koilliseen viettävässä rinteessä, osittain alueen halki kulkevassa ojassa ja osittain täytemaakasassa, mistä aiheutuu kuopan reunojen korkeusero (korkein reuna 58 cm, matalin 36 cm). Se sijaitsi kuusivaltaisessa rinteessä, jossa ei ollut aluskasvillisuutta vaan karike. Kuopan kuvaus koillisprofiilista eli korkeimman reunan ja täytemaakan puolelta: 0-15 cm saven ja hiekan sekainen täytemaa (joka laskettiin kuuluvaksi pintakerrokseen), 15-32 cm tummaa savensekaista multaa, 32-57 cm savensekainen moreeni, 57 cm - savi. Kuopasta otettiin maanäyte spot-testiä varten 40 cm:n syvyydestä (tulos: 2). Kuopasta löytyi keramiikka ja hieman tiiltä.

LIITE 5

SPOT-TESTIN TULOKSET

Testit tehtiin approbaturin kenttätökurssilla KKV:n johdolla

Kuoppa	tulos
2140/3005:	1
2150/3005:	1
2160/3005:	1
2170/3005:	0
2140/2995:	0
2150/2995:	1
2140/2985:	1
2150/2985:	2
2140/2975:	2

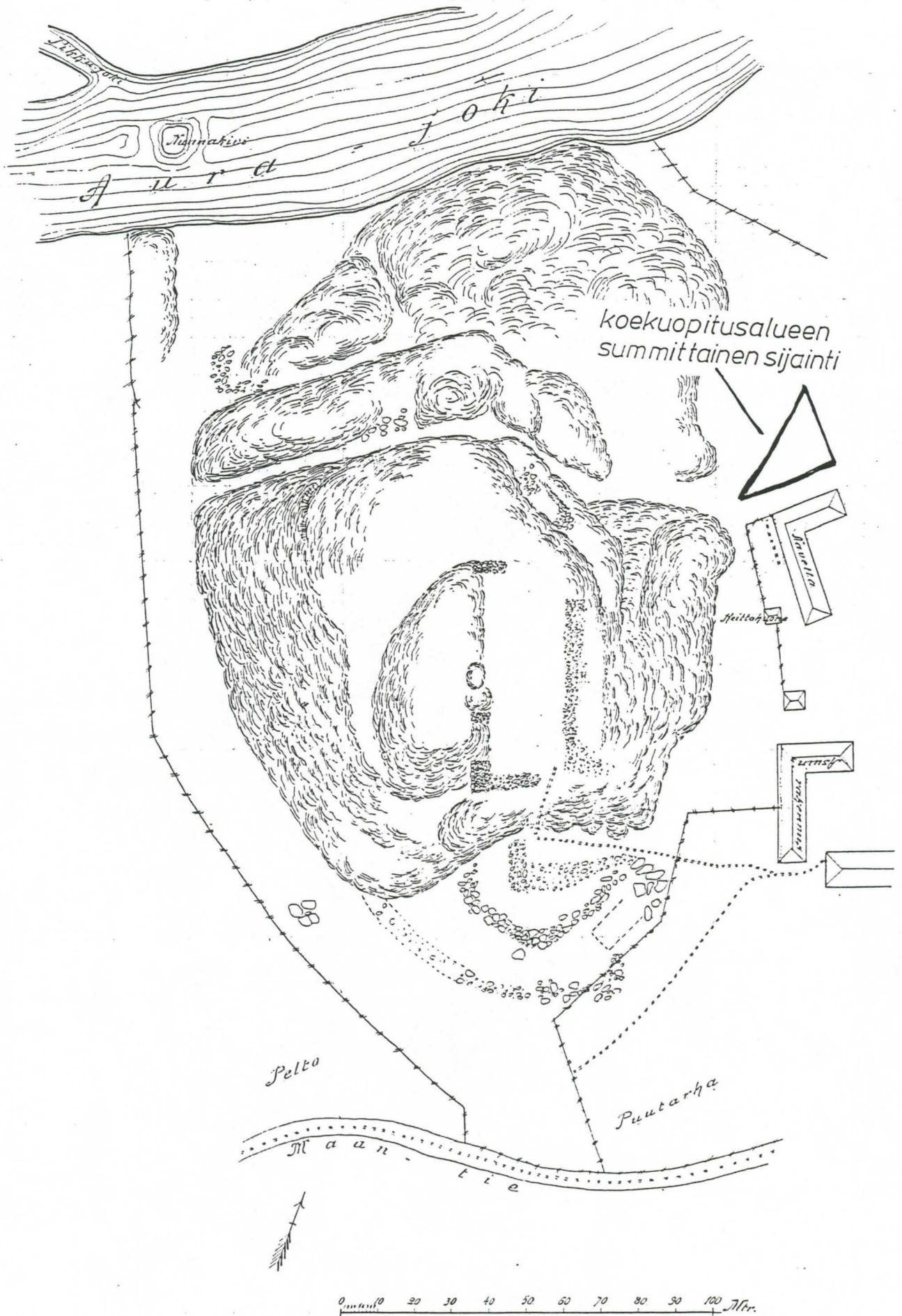
koekuopitusalueen
summittainen sijainti

KARTTA 3. Maamittauskonttori. Toimitus No 3068 tiluslohkomisen
ja palstatilan erottamisen Vanhalinnan yksinäisperintötalolle.
Vuodelta 1914.

Väiski
Spiel
Väiski

Vanhalinnun

Pihlunan

KARTTA 4. Kopio Juhani Rinteen tutkimuksista 1908-9

Handwritten signature or mark